

Klimaatverandering: kunstgrasonderhoud tijdens steeds mildere winteromstandigheden

‘Mindset bij borstelen moet veranderen’

Kunstgrasonderhoudsbedrijf Silica Nova voert met regelmaat werkzaamheden uit in het geboorteland van kind-klimaatactiviste Greta Thunberg aan ‘klimaatvriendelijke’ kunstgrasvelden. We vragen eigenaar Bastiaan Doornewaard niet naar zijn oordeel over de klimaatdiscussie, maar we zijn benieuwd hoe hij in het licht van klimaatverandering aankijkt tegen het onderhoud van kunstgrasvelden.

Auteur: Broer de Boer

De gretigheid waarmee mos en algen groeien; dat is wat Bastiaan Doornewaard wat betreft klimaatverandering het meest opvalt op kunstgrasportvelden in zo’n milde, zachte winter als deze. Dergelijke winters gaan we steeds vaker meemaken, als we de klimaatdeskundigen mogen geloven. Kort na dit interview vertrekt Doornewaard met een ploeg naar Kristiansand in Noorwegen. ‘Dat is wel ongewoon’, zegt hij. ‘Want meestal vriest het daar rond deze tijd, maar nu liggen de temperaturen er boven nul. We gaan jaarlijks meerdere keren de grens over voor bijzondere dingen. We demonteren dan kunstgrasvelden en halen infill, zand en rubber zoveel mogelijk gescheiden uit de mat. Met de onderbouw houden wij ons niet bezig.’ En denk nu niet dat alles met het geweld van een shovel gaat, want het blijkt precisiewerk te zijn wat Silica Nova daar doet. Ze snijden de kunstgrasmat netjes, zodat deze later weer aan elkaar gelegd kan worden. Dat vraagt om nadere uitleg!

Hergebruik infill

Doornewaard: ‘De Scandinavische landen kennen heel andere daglengtes en temperaturen. Daardoor kan men er veel beter met kunstgras

dan met natuurgras uit de voeten. De Zweedse eredivisie bijvoorbeeld, propageert, anders dan in Nederland, het voetballen op kunstgras. De clubs daar kiezen meestal voor de allerbeste kwaliteit kunstgras. Topclubs spelen op het nieuwste van het nieuwste en de kunstgrasmat wordt meestal na zes tot acht jaar vervangen, maar is dan vaak nog lang niet versleten. Men is gewend de infill, het zand en de rubber opnieuw te gebruiken. Silica Nova haalt dat er voor hen uit. Zo hoeft de opdrachtgever het niet af te voeren en ook hoeven clubs geen nieuwe infill aan te voeren. Geschikte infill moet namelijk vaak van ver komen (Denemarken, Noorwegen en Nederland, red.) en dat maakt het transport duur.’ ‘Door de infill opnieuw te gebruiken, besparen sportclubs dus op kosten, echt tienduizenden euro’s’, aldus Doornewaard. ‘Ook met het kunstgras gaan ze duurzaam om. Doordat Scandinavische clubs de oude kunstgrasmat bij verwijdering netjes laten behandelen, kan deze verhuisd en opnieuw gelegd worden. Dat hoeft niet altijd op hetzelfde sportpark te zijn. Soms verkopen ze de gebruikte kunstgrasmat of geven ze hem zelfs cadeau aan een andere, lagere club, die er nog jaren op kan spelen. Voor ons leveren deze renovaties leuke

‘Dan demonteren we het kunstgrasveld’

klussen op; we zijn er ook in gespecialiseerd. In Nederland kennen we deze aanpak niet.’ Hergebruik van kunstgrasmatten komt volgens Doornewaard niet meer voor, sinds actualiteitsprogramma Zembla dit in een zeer kwaad daglicht stelde: ‘Op een voetbalveld verslijten het doel- en het zestienmetergebied het snelst. Dat gaat om slechts 20 procent van het veld. Het restant hergebruiken Scandinaviërs bijvoorbeeld voor equivalenten van Johan Cruyffcourts.’ Aan Doornewaards stem is te horen dat hij het jammer vindt dat we in Nederland veel minder duurzaam met kunstgrasmatten omgaan. Hier zijn we meer van het weggooien van versleten en goede delen, terwijl er toch een behoorlijke CO2-footprint op zit.

Mindset veranderen

De tendens lijkt dat onze winters steeds milder worden; moet je daarmee rekening houden bij het kunstgrasonderhoud? ‘Zeker’, antwoordt Doornewaard. ‘De strijd tegen mossen en algen wordt namelijk steeds lastiger. Deze vorm van *biofouling* moet het afleggen bij droog weer en vorst, maar als het de hele winter niet vriest, zorgt dat voor problemen.’ En zoals we allemaal horen te weten, is er tegen algen en mossen maar één goede remedie: borstelen en nog eens borstelen bij droog weer, uiteraard

naast het gebruik van biologische middelen. Toch vindt Doornewaard deze gedachte niet helemaal juist: ‘Klimaatverandering leidt volgens deskundigen zowel tot drogere als tot vochtiger periodes. We moeten dus met beide rekening houden. Fieldmanagers en groundsman staan vaak niet stil bij deze veranderingen in ons klimaat. Tijdens het winterseizoen borstelen ze vaak zelfs helemaal niet, omdat ze het dan te vochtig vinden. Juist als vorstperiodes of nachtvorst uitblijven, vind ik het essentieel om dit toch te doen. De grootste problemen met *biofouling* zie ik vooral in zandgevulde velden, en ik voorzie dat dit straks ook in non-infill-velden aan de orde zal zijn. De mindset bij borstelen moet veranderen.’

Blijf borstelen!

Regelmatig netjes blijven borstelen, ongeacht het weer, dat is eigenlijk het advies dat Doornewaard geeft. ‘Eén keer per week of per twee weken. Maar uiteraard niet tijdens of direct na een enorme stortbui’, lacht de onderhoudsdeskundige. ‘Een universele borstel hiervoor bestaat; dat zou een compromis zijn en dat raad ik niet aan. In ideale, droge omstandigheden kun je het best een fijnere borstel gebruiken; in natte omstandigheden moet je een grovere borstel kiezen. Een neveneffect is

dat de laatste minder snel volloopt, maar ook dat er, vooral bij tennisbanen, waarschijnlijk twee werkgangen nodig zijn om de infill mooi vlak en strak liggend te krijgen.’

Groot onderhoud of revitaliseren?

Silica Nova is natuurlijk niet sec in borstelen of borstels gespecialiseerd, maar wel sportief genoeg om zijn klanten hierover adviezen te geven. Daarmee kunnen die euro’s besparen en hun kunstgrasvelden zo lang mogelijk in goede conditie houden. ‘Eigenlijk voeren we in Nederland een soort apk uit bij allerhande soorten kunstgrasmatten, met jaarlijks of tweejaarlijks groot onderhoud. Soms verwachten opdrachtgevers een complete revisie, maar wat we concreet doen bij zo’n jaarlijkse “apk” is de infill loswoelen, reinigen, herverdelen en het veld ontdoen van mos en onkruid.’ Daarnaast vult Silica Nova dan ook de tekorten aan. In vochtige periodes wordt meer de nadruk gelegd op mos- en algenbestrijding, door middel van een kleine getrokken machine met toepassing van biologisch afbreekbare middelen. Doornewaard: ‘Bij een revisie spreken wij van het revitaliseren van het kunstgrasveld. Hierbij wordt de gehele mat leeggehaald en voorzien van nieuwe infill. Deze werkzaamheden voeren we uit als het veld hard en glad is, de waterdoorlatendheid slecht is en er sprake is van een overmatige groei van mos en algen.’

‘Infill, zand en rubber worden opnieuw gebruikt’

Het juiste materiaal

Welke tips heeft Doornewaard nog voor een duurzame, klimaatbestendige kunstgrasmat? Hierover zegt hij: ‘Kies in ieder geval voor een goede kwaliteit vezels. Let hierbij op dat ze niet een ongewenste bron zijn van microplastics, die momenteel veel in het nieuws zijn. En laat je vooral goed voorlichten over onderhoudsmateriaal en het materiaal dat het best bij het type vezel en/of sportveld past. Er wordt teveel universeel gedacht. Schaf onderhoudsmachines aan die bij je velden passen; zoek niet naar compromissen. Een voetbalveld borstel

Blijven borstelen en geen universele borstel kiezen, adviseert Doornewaard.

De jaarlijkse 'apk': infill loswoelen, reinigen, herverdelen en het veld ontdoen van mos en onkruid

Bij een 'apk' vult Silica Nova ook de tekorten aan.

Bij het aanvullen wordt de infill natuurlijk ook gelijkmatig verdeeld.

'Je moet regelmatig netjes blijven borstelen'

je anders dan een hockeyveld! Nieuwe types kunstgras vragen om andere infill en een andere manier van onderhoud.'

Non-infill als uitdaging

Ziet Silica Nova met het oog op de klimaattoekomst nog andere machines op de kunstgrasvelden verschijnen? Doornewaard: 'Bij ons zit nog een nieuwe machine in de pijplijn; daarmee zullen we ons vooral op non-infill-velden richten, overigens met bestaande technieken. Ik wil daar nu alleen over loslaten dat het een grote stap zal zijn.' Hoe kijkt Doornewaard aan tegen de reeds eerder genoemde non-infill-velden? 'Dan begin ik eerst met iets anders,' zegt hij. 'Wij constateren dat oude kunstgrasmatten met veel infill veel slijtvaster zijn dan velden met zeg maar 20 mm infill. De laatste slijten onder andere sneller doordat ze minder "vlees op de botten" hebben. Daarmee bedoel ik een geringer aantal vezels en minder infill. Een dunne laag infill speel je zomaar aan de kant. Wij vragen ons af hoe slijtvast een uit (mono)filamenten bestaande non-infill-kunstgrasmat zich zal tonen; daar hebben we onze vraagtekens bij. We zijn ook benieuwd hoe je een dergelijke kunstgrasmat met goed onderhoud "open"

'We doen een soort apk bij kunstgrasmatten'

kunt houden. Gelukkig loopt er in Nederland een tiental proefprojecten met dit soort kunstgrasmatten. Daardoor zullen we meer te weten komen en eventuele problemen beter onder de knie krijgen. Ik ben ervan overtuigd dat hier een uitdaging ligt voor de hele sector – en daarmee ook voor ons, om met nieuwe onderhoudstechnieken en -machines te komen.'

Be social

Scan of ga naar:

www.fieldmanager.nl/article/32290/klimaatverandering-kunstgrasonderhoud-tijdens-steeds-mildere-winteromstandigheden